

Koiranpennun paikka perheessä

in pentu tulee taloon, löydeittävä yhteisen imän pelisäännöt. ntu on aina perheen orimmainen, ei rman alimmainen.

Vanha viisus kertoo, että uuteen kotiin muuttavalle koiranpennulle on helppoa tehdä selväksi, kuka on lauman johtaja. Pennulle on näytettävä sen paikka lauman, eli uuden perheensä alimmaisena jäsenenä, muutenhan se kuvittelee olevansa johtaja.

– Ei ihan niinkään, korjaa eläinten käytösneuvoja **Jaana Pohjola**. Uudet tutkimukset ovat muut-

taneet käsityksen koirista hierarkisina laumaeläiminä.

– Koiranpennulle muutto uuteen kotiin erillisen sisaruksista ja emosta on ehkä elämän suurin stressitilanne. Stressiä eivät yhtään helpota uudet omistajat, jotka haluavat näyttää pennulle sen ”paikan” alusta alkaen, Pohjola napauttaa.

– Pentu oppii ensimmäisinä päivinä joko pitämään perheestään tai inhoamaan sitä, se riippuu kohteelusta.

Susikaan ei ole tyranni alimmilleen

Käsitys susilauman alistamiseen ja rangaistuksen pelkoon perustuvasta arvojärjestyksestä elää sitkeänä. Ajatellaan, että koska koira on kesy susi, täytyy susilauman arvojärjestyksestä jäljellä kotonakin.

Engelmana on vain se, ettei käsitys su-

sien laumahierarkiasta oikeastaan pidä paikkaansa. Se on peräisin **Rudolph Schenkelin** susitutkimuksista 1940-luvulta, ja suuren yleisön tietoon sen levitti **L. David Mechin** kirja *The Wolf: Ecology and Behavior of an Endangered Species*, jota on myyty 70-luvulta alkaen satoja tuhansia kappaleita.

Tuolloin luultiin, että susilaumat ovat toisilleen vieraiden susien satunnaisia kokoonpanoja, joissa vahvin susi taistelee itsensä johtajaksi. Niinpä Schenkel tuki eläintarhoissa susia juuri näin: hän sulki toisilleen ventovieraita aikuisia susia samaan häkkiin, ja oletti tietenkin näkemänsä aggressiivisen käyttäytymisen olevan juuri sitä, miten sudet luonnossakin toimivat.

Sittemmin on kuitenkin käynyt selväksi, että susilauma ei ole satunnainen porukka.

– Luonnossa sudet elävät perheyhteisöissä, joihin kuuluvat vanhemmat sekä vaihteleva määrä niiden jälkeläisiä, kertoo Jaana Pohjola.

– Vanhemmat ovat luonnollisesti yhteisön kokeneimpia, joten ne opastavat muita perheenjäseniä. Sen sijaan, että ne lölyttäisivät pentujaan ne huolehtivat turvallisuudesta ja niillä on vastuu. Pohjola lisää vielä,

ra on läpi mäsä utelias, ksisä ja teutuvinen.

että susilaumassa yhteenotot ovat hyvin harvinaisia. Myös hierarkia-ajattelun alulle panneet Schenkel ja Mech ovat sittemmin myöntäneet, ettei se kuvaa susilaumojen käyttäytymistä luonnossa.

Koira on herkkä eleille ja ilmeille

Ehkäpä Schenkelin arvojärjestystutkimukset pätevät toisilleen vieraisiin koiriin, jotka kohtaaavat aikuisina, mutta ihmisen ja pennun suhteesta ne tuskin kertovat juuri mitään.

– Koira ei myöskään ole aivan sama eläin kuin susi, Pohjola te-

Ei alimmainen, vaan nuorimmainen

Uuteen kotiin saapuneen pennun asema ei siis ole nokkimisjärjestyksen alimmainen, vaan perheen nuorimmainen. Uhkaavan hallitsijan sijaan ihmisten rooli on pikemminkin luotettavien vanhempien rooli.

– Luottamus voi syntyä ainoastaan toistuvien positiivisten kokemusten kautta. Pennulle kannattaa osoittaa ensimmäisinä viikkoina, että sen ei tarvitse pelätä ketään, Pohjola ohjeistaa.

Aivan helposti pennulle ei Poh-

jolan mukaan synny sellaista käsitystä, että se olisi johtaja.

– Ihminen hallinnoi jokaista resurssia, joka on pennun kannalta tärkeä - ulkoilua, rapsuttelua, ruokintaa, leikkiä. Hyvä pentu-vanhemmus on taitavaa palkkioidenkäyttöä ja resurssien hallintaa sekä pennun kasvattamista turvallisessa ympäristössä luottavaisesti koirakansalaiseksi.

Pureminen ohjataan sallittuihin kohteisiin

Tokihan pennulle on myös kerrottava, mitä ei saa tehdä. Pohjolan mukaan kieltäminen ei ole siihen tehokkain ratkaisu, sillä ei-sanan merkityksen oppiminen on koiralle vaikeaa. Kaikki koirat eivät opi sitä koskaan.

Parempi ratkaisu kuin kulkea pennun perässä kieltämässä tai rankaisemassa sitä on järjestää sille mahdollisimman paljon tilaisuuksia tehdä sallittuja asioita.

– Pennulle voi kertoa mikä ei ole sallittua niin, ettei sillä ole mahdollisuutta toimia väärin, opastaa Pohjola.

– Tämä tarkoittaa ympäristön muokkaamista ja perheen opastamista oikeanlaiseen leikkiin.

Myöskään se, että pentu puree, ei ole merkki yrityksestä edetä arvoasteikolla. Myös sudenpentu purevat sekä toisiaan että vanhempiaan. Aikuiset sudet suhtautuvat tähän kivuliaaseenkin leikkiin huomattavan pitkämieli-

sesti. Pentu opettelee puremalla elämässä tarvitsemiaan taitoja, ovathan leuat sen tärkein työkalu.

– Ensimmäisesti pureminen tulisi ohjata sallittuihin kohteisiin, kuten leluihin, Pohjola kertoo.

Myös negatiivista rankaisua voi käyttää: puremisen kohteeksi joutunut ihminen poistuu huoneesta ja laittaa oven perässään kiinni.

– Luottamus voi syntyä ainoastaan toistuvien positiivisten kokemusten kautta.

Yletön pureminen johtuu usein siitä, ettei pentu osaa rauhoittua. Silloin sen fyysinen kurittaminen ei auta, vaan se oppii vain tietämään entistä kovempia otteita.

– Nykytiedon valossa sellaiset koulutustekniikat, joissa koiraan fyysisesti kosketaan mahdollisimman vähän, ovat tehokkaimpia. Silloin itsehillintä on korvien välissä, kertoo Pohjola. •

Teksti: Maija Karala

– Ensimmäisesti pureminen tulisi ohjata sallittuihin kohteisiin, kuten leluihin, Jaana Pohjola vinkkaa.

Eläinten käytösneuvoja Jaana Pohjolan mukaan koiranpentua ei tarvitse alistaa.